

Основи фінансових знань та персональні фінанси

Бачо Роберт Йосипович

Чому фінансова грамотність є важливою?

***Має вирішальне
значення для
добробуту людини
та країни***

Нерівність загроз і нагод впродовж життя людини

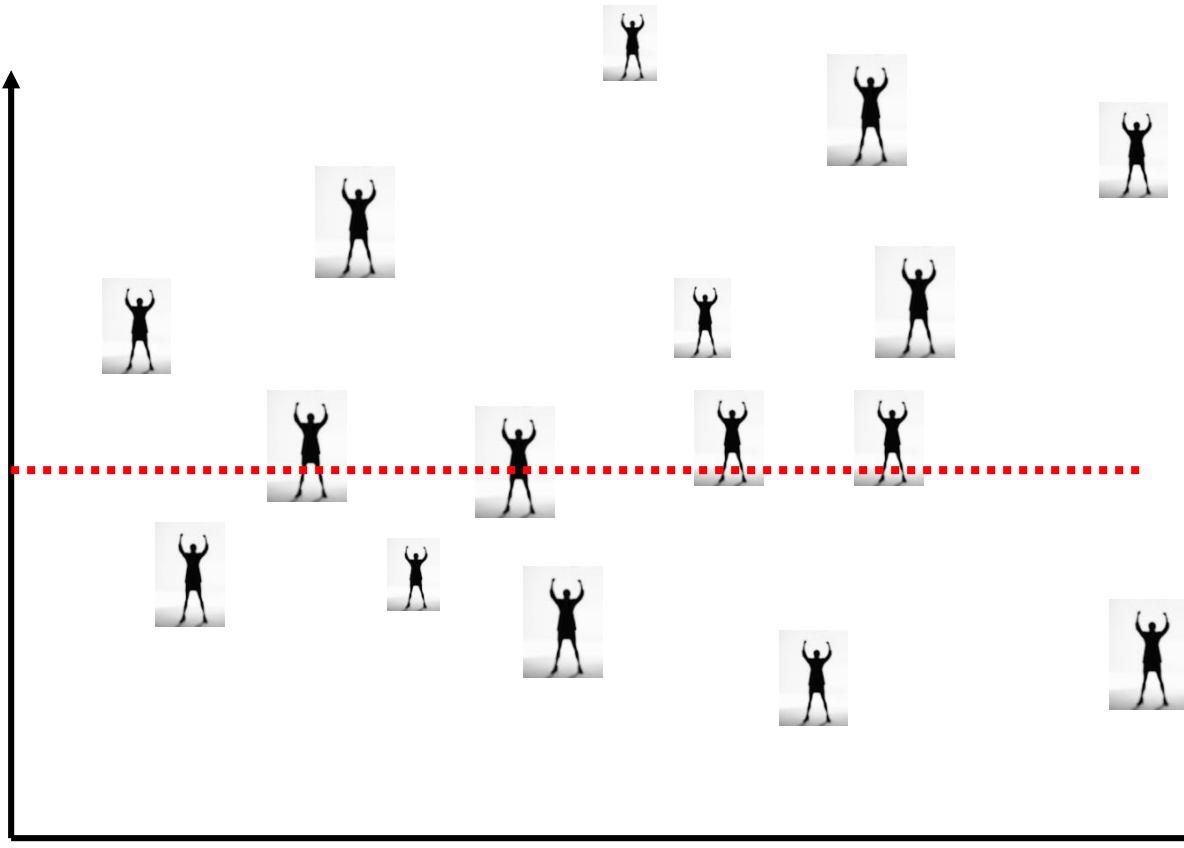
Найбільші
доходи та
активи

Межа
бідності

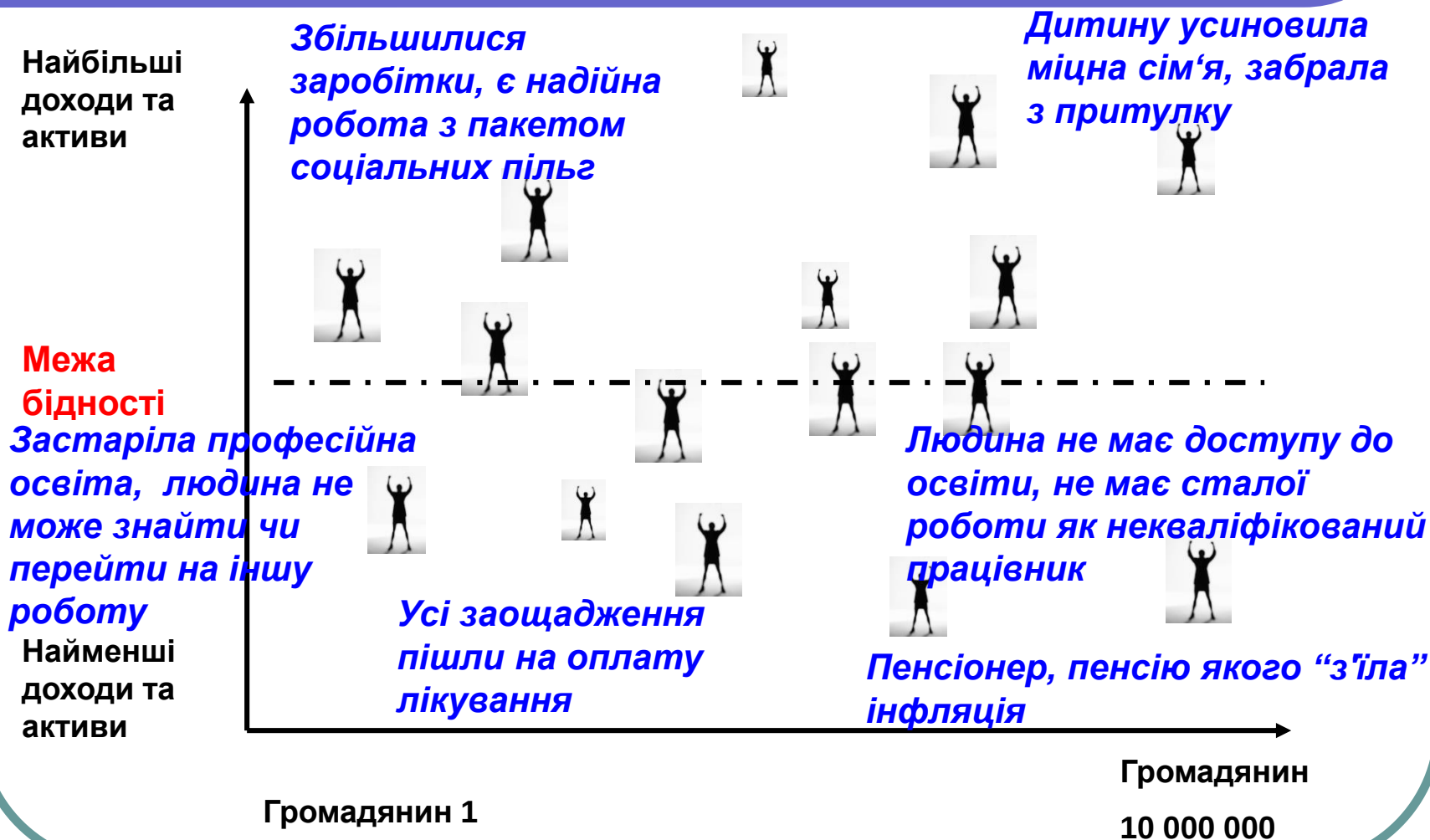
Найменші
доходи та
активи

Громадянин 1

Громадянин
10 000 000

Що таке “точка перекидання?”

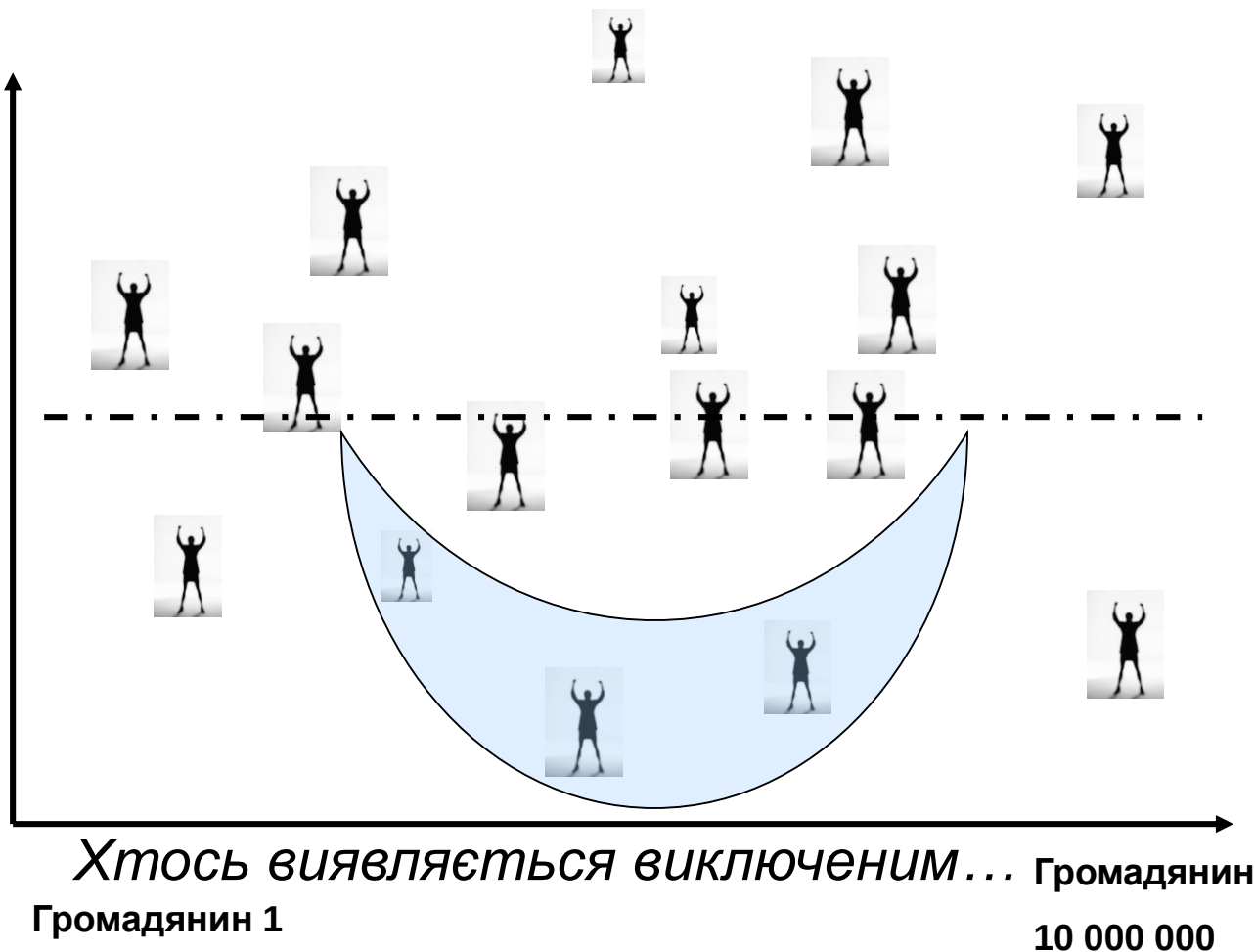

Спробувати допомогти найбіднішим?

Найбільші
доходи та
активи

Межа
бідності

Найменші
доходи та
активи

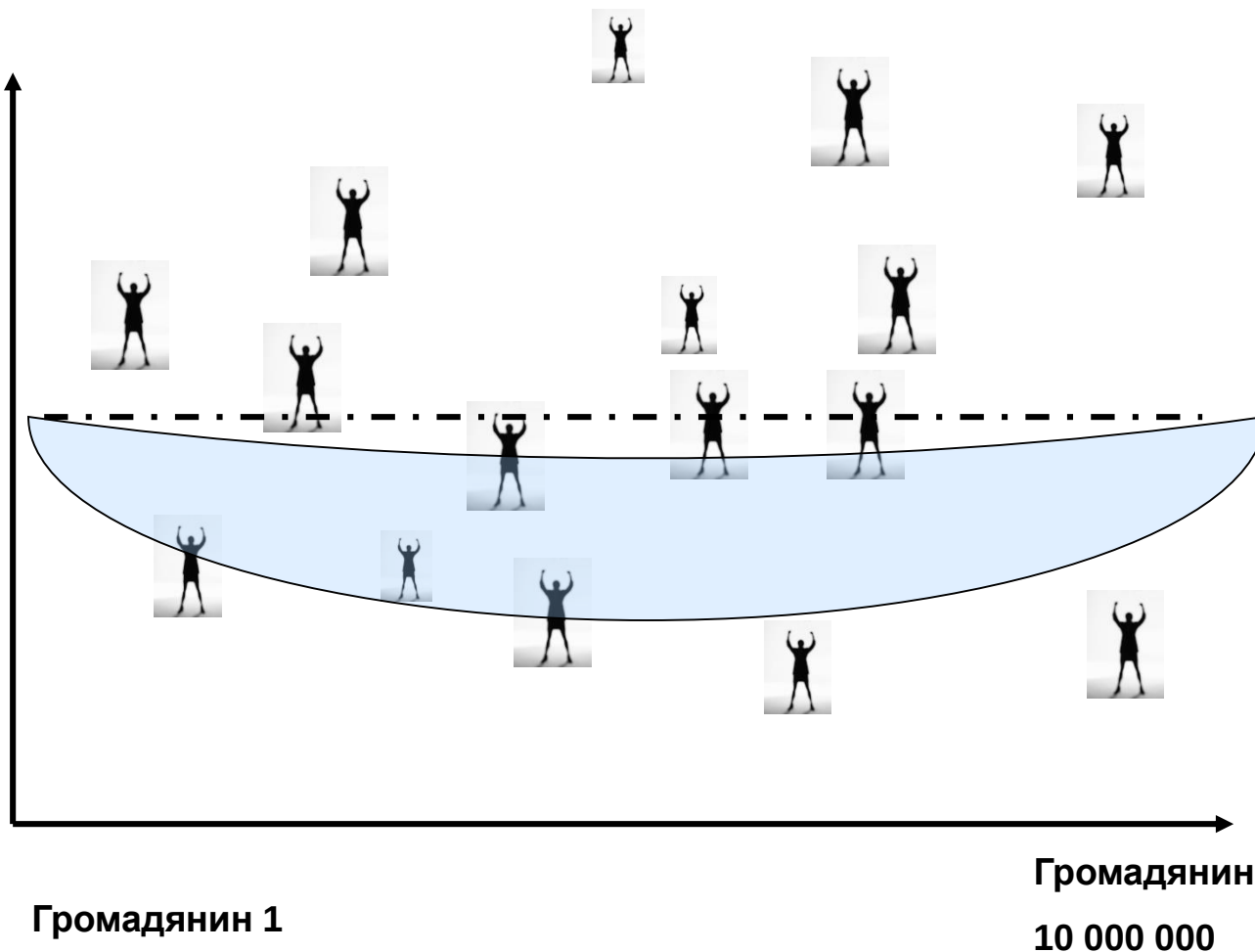
Джерело: Liz McKeon, USAID/EE/DGST

Широка, але тонка підтримка когось пропускає...

Найбільші
доходи та
активи

Межа
бідності

Найменші
доходи та
активи

Глобальні тенденції

- Старіння населення
- Низька народжуваність
- Перехід від пенсійних схем з установленими виплатами до схем з установленими внесками
- Зростання складності фінансового ринку

Державні витрати в ЄС як % ВВП перед виходом на пенсію людей, народжених під час післявоєнного сплеску народжуваності

	1970	1980	1990	2015	Зміна 1970- 2015
Поточні прямі витрати	11,8	14,0	14,0	13,7	1,9
Сплата процентів	1,9	3,0	4,7	5,4	3,5
Соціальна допомога	13,5	17,8	18,5	21,7	8,2
Субсидії	1,6	1,9	1,8	1,7	0,1
Капітальні витрати	5,7	4,7	4,4	3,9	-1,8
Загальні держ. витрати	35,6	42,8	45,3	48,5	12,9

Джерело: Eurostat

Фінансова грамотність – це...

- ... прийняття усвідомлених рішень
- ... планування (коротко- і довгострокове)
- ... управління ризиками впродовж усього життя

Що може зробити фінансова грамотність?

- ✓ Допомогти **зміцнити довіру** до фінансового сектора
- ✓ Допомогти **скоротити бідність**
- ✓ Допомогти **захистити активи**
- ✓ Допомогти **створити багатство**
- ✓ Допомогти громадянам **уникнути хижацьких і нереалістичних фінансових схем**

Як фінансова грамотність це робить?

- Забезпечує **краще розуміння** принципів заробляння, витрачання, заощадження та інвестування
- Дає громадянам **більший контроль** над власним життям і засобами до існування
і
- Знаючи і розуміючи фінансовий ринок, громадяни імовірно плануватимуть і реалізовуватимуть **обачливі фінансові рішення**

Дорожня мапа

- Яким шляхом іти, щоб забезпечити мою сім'ю сьогодні та завтра?
- Яким шляхом іти, щоб досягти прийнятнього рівня життя?
- Яким шляхом іти, щоб уникнути бідності в старості?

Фінансова безграмотність коштує дорого

- ❖ Як свідчать дослідження, фінансова **безграмотність** і **бідність** чи фінансові негаразди є **пов'язаними**
- ❖ Негативний вплив на фінансові установи
- ❖ Негативний вплив на економіку

(ANZ Banking Group, 2003)

Задачі фінансової просвіти

- Розробити **національну стратегію**, яка включає підтримку фінансової просвіти по всій країні з боку державного і місцевих бюджетів
- **Посилити обізнаність** про фінансову просвіту, зокрема серед малозабезпечених і сільських домогосподарств
- Створити **інформаційний центр** фінансової просвіти

Задачі фінансової просвіти

- Розробити ефективний інструментарій оцінки для визначення потреб у фінансовій просвіті (до)
- Провести змістовну оцінку впливу (після)
- Сприяти партнерству у фінансовій просвіті між сім'ями, школами, церквами, неурядовими організаціями, компаніями, закладами торгівлі та різними державними органами

Для чого потрібна національна стратегія

- ◆ Визначити **характер і напрямки**
- ◆ **Координувати** програми і заходи
- ◆ **Мобілізувати** ресурси
- ◆ **Стежити** за вкладеннями та оцінювати віддачу
- ◆ Слугувати тим, хто виявився **неохопленим фінансовою просвітою**
- ◆ **Відстоювати** справу

Хто, чого та як досяг

Японія:...до Другої світової війни японці фактично заощаджували менше американців. Починаючи з 60-х, Японія цілеспрямовано створювала націю ошадників.

- ¥ Потужні податкові пільги
- ¥ Освітні заходи
- ¥ Семінари для працівників
- ¥ Підтримка дитячих банків

Рекомендації щодо посилення фінансової грамотності

- Створити національний орган з питань фінансової грамотності
- Сприяти фінансовій просвіті на роботі
- Створити інформаційний веб-сайт
- Нагороджувати за видатні досягнення
- Сприяти співробітництву між галуззю, урядом і спільнотою

Загальні засоби фінансової просвіти

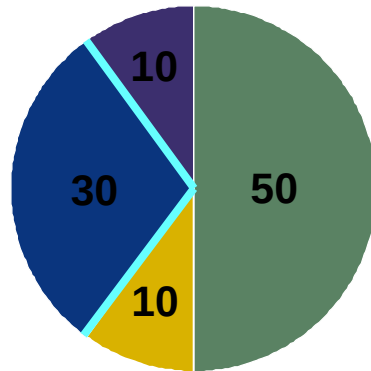
- Друковані матеріали загального характеру (бюлетені, посібники, збірники вправ)
- Персоналізовані друковані матеріали (звіти з окремих виплат, пенсійні прогнози)
- Групове навчання (практикуми і семінари)
- Індивідуальне навчання (компакт-диски, відео, аудіо, веб-модулі для самостійного навчання)
- Телефонні консультації
- Очні консультації
- Засоби Інтернету

Приклади інвестиційних портфелів власника накопичувального рахунка

Консервативний

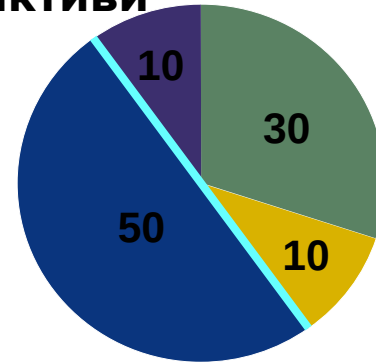
**30% акції
70% інші активи**

- Гарантовані
- Нерухомість
- Акції
- Фіксований дохід

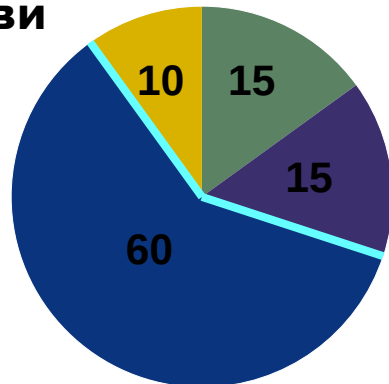

Moderately

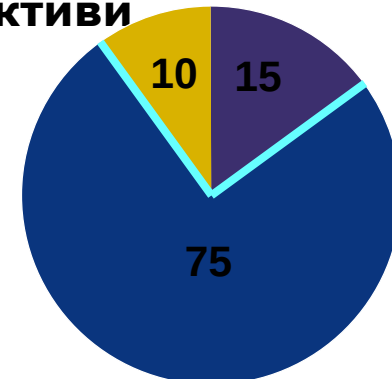
**50% акції
50% інші активи**

**60% акції
40% інші активи**

**75% акції
25% інші активи**

Агресивний

Оцінка впливу

- Визначити, **що** підлягає оцінці
- Оцінити будь-які **зміни в часі**, які могли стати результатом різноманітної діяльності з фінансової просвіти
- Застосовувати і **якісні, і кількісні** оцінки
- Зв'язати краще розуміння зі **змінами поведінки**

Результати просвіти і консультацій з фінансової поведінки (дані дослідження)

- 44% розробили фінансовий план.
- 35% своєчасно поповнювали кредитні картки.
- 33% розробили бюджет або план витрат.
- 37% скоротили суму боргу.
- 37% збільшили суму своїх заощаджень поза накопичувальним рахунком

*Award winning research study, Dr. Jinhee Kim, University of Maryland, 2000.

“Економіка досягає кращих результатів, коли її учасники є добре поінформованими, тому що добре поінформовані люди приймають кращі рішення, які підвищують якість розподілу ресурсів, а відтак сприяють підвищенню ефективності, продуктивності та рівня життя”.

Гері Стерн, Федеральний резервний банк Міннеаполіса

**Бажаю фінансово грамотних
планів на життя!**

**Вибирайте і записуйтесь на курс
«Основи фінансових знань та
персональні фінанси»!**